O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Po‘stloqli bodomlarning savdoga chiqarish va tijorat sifatini nazorat qilish standarti (DDP-18 2024, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti
Toshkent

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan **ISHLAB CHIQILDI.**

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2026-yil 21-iyuldagi 26/XSt-26-sonli buyrug‘i bilan **TASDIQLANDI.**

3 Ushbu standart DDP-18:2024 “Concerning the marketing and commercial quality control of po’stloqli almonds” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida chop etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishlidir

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Izoh

Qishloq xo‘jaligi sifati standartlari bo‘yicha ishchi guruh

Birlashgan Millatlar Tashkilotining Yevropa Iqtisodiy Komissiyasi (BMT YeIK) Qishloq xo‘jaligi sifati standartlari bo‘yicha ishchi guruhi tomonidan ishlab chiqilgan tijorat sifat standartlari xalqaro savdoni yengillashtirish, yuqori sifatli ishlab chiqarishni rag‘batlantirish, daromadlilikni oshirish va iste’molchilar manfaatlarini himoya qilishga ko‘maklashadi. BMT YeIK standartlaridan hukumatlar, ishlab chiqaruvchilar, savdogarlar, import va eksport qiluvchilar hamda boshqa xalqaro tashkilotlar foydalanadi. Ular yangi meva va sabzavotlar, quruq va quritilgan mahsulotlar, urug‘lik kartoshka, go‘sht, kesma gullar, tuxum va tuxum mahsulotlarini o‘z ichiga olgan keng turdagi qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qamrab oladi.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining har qanday a’zosi Ishchi guruh faoliyatida teng huquqli asosda ishtirok etishi mumkin. Qishloq xo‘jaligi standartlari haqida batafsil ma’lumot olish uchun bizning veb-saytimizga tashrif buyuring:

http://www.unece.org/trade/agr/welcome.html.

Po‘choqli bodom uchun qayta ko‘rib chiqilgan standart Ishchi guruh tomonidan 2024-yildagi yetmish to‘qqizinchi sessiyasida muhokama qilingan va tasdiqlangan ECE/CTCS/WP.7/2024/12 hujjatiga asoslanadi.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo‘llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi

.

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

PO‘STLOQLI BODOMLARNING SAVDOGA CHIQARISH VA TIJORAT SIFATINI NAZORAT QILISH STANDARTI

СТАНДАРТ, КАСАЮЩИЙСЯ СБЫТА И КОНТРОЛЯ ТОВАРНОГО КАЧЕСТВА ОРЕХОВ МИНДАЛЯ В СКОРЛУПЕ

STANDART CONCERNING THE MARKETING AND COMMERCIAL QUALITY CONTROL OF INSHELL ALMONDS

Amalga kiritish sanasi: 1.08.2026-yil

I. Mahsulot ta’rifi

Ushbu standart Prunus dulcis (Mill.) D.A. Uebb, undan go‘shtli qobig‘i (epikarpiy va mezokarpiy) olib tashlangan, to‘g‘ridan to‘g‘ri iste’mol qilish uchun mo‘ljallangan yoki keyinchalik qayta ishlanmasdan to‘g‘ridan to‘g‘ri iste’mol qilish uchun boshqa mahsulotlar bilan aralashtirish uchun mo‘ljallangan oziq-ovqat uchun.

Ushbu standart sanoatda qayta ishlash uchun mo‘ljallangan po‘stloqli bodomiga nisbatan qo‘llanilmaydi. Qobiqli bodomlar qobig‘ining qattiqligiga ko‘ra quyida ta’riflanganidek ikki turga bo‘linadi.

• Yumshoq/yarim yumshoq:[1] barmoqlar yoki yong‘oq chaqadigan asbob bilan oson chaqiladigan po‘stloqli bodomlari.

• Qattiq: faqat bolg‘a yoki shunga o‘xshash moslamalar bilan chaqiladigan po’stloqli bodomlari.

II. Sifatga oid qoidalar

Standartning maqsadi po‘stloqli bodomlarni tayyorlash va qadoqlashdan keyin ularning sifatiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

Biroq, agar bu talablar eksport yoki jo‘natishdan keyingi bosqichlarda qo‘llanilsa, mahsulotga egalik qiluvchi/sotuvchi standart talablariga rioya etilishi uchun javobgar hisoblanadi. Mahsulot egasi/sotuvchisi bunday mahsulotlarni ushbu standartga muvofiq bo‘lmagan tarzda ko‘rsatishi, sotishga taklif qilishi, yetkazib berishi yoki sotishi mumkin emas.

A. Minimal talablar[2]

Barcha navlarda, har bir nav uchun belgilangan maxsus qoidalar va ruxsat etilgan chegaralar doirasida, po‘stloqli bodomlar quyidagi xususiyatlarni oddiy ko‘z bilan yoki zarur hollarda tuzatilgan 20/20 ko‘rish[3] bilan kuzatilganda namoyon etishi kerak:

---

[1] Yumshoq/yarim yumshoq turdagi xalqaro savdoda keng qo‘llaniladigan boshqa ekvivalent nominallar quyidagilardir:

"Qog‘oz turi," "Mollares," "Fitas" va boshqalar qabul qilinadi.

[2] Atamalar va nuqsonlarning ta’riflari Namunaviy maketning III ilovasida keltirilgan - Tavsiya etilgan atamalar va quruq (po‘choqli yong‘oqlar va yong‘oq mag‘izlari) va quritilgan mahsulotlar standartlari uchun nuqsonlar ta’riflari

https://unece.org/trade/wp7/DDP-Standards

[3] Nuqsonlarni baholashda lupa, binokulyar va boshqa kattalashtiruvchi asboblardan foydalanish mumkin emas.

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Po‘stloq quyidagicha bo‘lishi lozim:

• butun; biroq, yoriqlar, yuzaki shikastlanishlar va po‘stloqning kichik tashqi qismlari yo‘qligi, agar mag‘iz himoyalangan bo‘lsa, nuqson hisoblanmaydi; yumshoq va yarim yumshoq po‘stloqli bodomlarda chok qismidagi ochiqlik nuqson sifatida qaralmaydi.

• toza, deyarli har qanday ko‘zga ko‘rinadigan begona moddalardan, shu jumladan umumiy po‘stloq yuzasining 5 foizidan ko‘prog‘iga ta’sir qiluvchi yopishgan qobiq qoldiqlaridan xoli bo‘lishi.

• po‘stloq yuzasining 25 foizidan ortig‘iga ta’sir qiluvchi, po‘stloqning qolgan qismi bilan yaqqol farq qiladigan dog‘lar, rangi o‘zgargan joylar yoki yoyilgan dog‘lardan xoli bo‘lishi.

• yaxshi shakllangan; sezilarli darajada noto‘g‘ri shakllanmagan bo‘lishi.

Mag‘iz quyidagicha bo‘lishi lozim:

• achimaganlik

• yetarli darajada rivojlangan bo‘lishi. Burishgan yoki bujmaygan, juda g‘ijimlanib ketgan yoki qurib qolgan, qotib qolgan qismlari mag‘iz yuzasining 25 foizidan ortig‘iga ta’sir qilgan mag‘izlar bo‘lmasligi

• zararkunandalar, shu jumladan o‘lgan hasharotlar va/yoki kanalar, ularning qoldiqlari yoki chiqindilari tomonidan yetkazilgan zararlardan xoli bo‘lishi

• mag‘izning qolgan qismi bilan yaqqol farq qiladigan va mag‘iz yuzasining 25 foizidan ortig‘iga ta’sir ko‘rsatadigan dog‘lar, rangi o‘zgargan joylar yoki yoyilgan dog‘lardan xoli bo‘lishi

• diametri 7 mm dan ortiq bo‘lgan yelimsimon qatronli moddadan xoli bo‘lishi

• diametri 4 mm dan ortiq bo‘lgan jigarrang dog‘lardan (bir oz botiq jigarrang dog‘lar) xoli bo‘lishi

• yaxshi shakllangan bo‘lishi; biroq qo‘shaloq yoki ikkitalik mag‘izlar, ya’ni bir tomoni yassi yoki botiq bo‘lgan o‘ziga xos shakldagi mag‘izlar bir po’stloqda ikkita mag‘izning rivojlanishi natijasida paydo bo‘lgani uchun nuqson sifatida qaralmaydi.

Butun mahsulot (po‘stloq va mag‘iz) quyidagi talablarga javob berishi kerak:

• “B. Namlik miqdori” bo‘limiga muvofiq quritilgan bo‘lishi

• sog‘lom bo‘lishi; inson iste’moli uchun yaroqsiz darajada chirigan yoki buzilgan mahsulotlar istisno qilinadi

• oddiy ko‘z bilan ko‘rinadigan mog‘or iplari bo‘lmasligi

• rivojlanish bosqichidan qat’i nazar, tirik zararkunandalardan xoli bo‘lishi

• zararkunandalar, shu jumladan o‘lgan hasharotlar va/yoki kanalar, ularning qoldiqlari yoki chiqindilari tomonidan yetkazilgan zararlardan xoli bo‘lishi

• ortiqcha tashqi namlik bo‘lmasligi

• begona hid va/yoki ta’mdan xoli bo‘lishi.

Po’stloqli bodomlarning holati quyidagilarni ta’minlashi kerak:

• tashish hamda yuklash-tushirish ishlari davomida o‘z sifatini saqlashi

• belgilangan manzilga qoniqarli holatda yetib borishi.

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

B. Namlik miqdori[4]

Po‘stloqli bodomlarning namlik miqdori butun yong‘oq uchun 11,0 foizdan, bodom mag‘zi uchun esa 7,0 foizdan oshmasligi lozim.

[4] Namlik miqdori BMT YEIKning quruq va quritilgan mahsulotlar bo‘yicha standartlari uchun namunaviy sxemaning II ilovasidagi 1 va/yoki 2-usul bo‘yicha aniqlanadi. Laboratoriya ma’lumotnomasi usuli nizoli holatlarda qo‘llaniladi.

C. Tasniflash

“IV. Ruxsat etilgan og‘ishlarga oid qoidalar” bo‘limiga muvofiq, po‘stloqli bodomlar quyidagi navlarga bo‘linadi:

“Ekstra nav”, “Birinchi nav”, “Ikkinchi nav”.

Ruxsat etilgan og‘ishlar mahsulotning sifati, saqlash muddati va qadoqdagi ko‘rinishiga umumiy ta’sir qilmasligi kerak.

III. O‘lchamlar haqidagi qoidalar

O‘lcham belgilash ixtiyoriy.

O‘lcham belgilanganda, u sanoq bilan aniqlanadi, ya’ni 1000 grammda yoki bir funtda (453,6 gramm) tarkibidagi po’stloqli bodom borligi bilan.

IV. Ruxsat etilgan og‘ishlarga oid qoidalar

Mahsulotni sotishning barcha bosqichlarida, ko‘rsatilgan navning minimal talablariga javob bermaydigan mahsulotlar uchun har bir to‘pda sifat va o‘lcham bo‘yicha ma’lum og‘ishlarga yo‘l qo‘yiladi.

Boshqacha ko‘rsatilmagan hollarda, mahsulotning nuqsonli foiziga nisbatan ruxsat etilgan chegaralar, soni bo‘yicha

Ruxsat etilgan og‘ishlarga oid qoidalar	*Ekstra*	*Birinchi nav*	*Ikkinchi nav*
(a) Minimal talablarga javob bermaydigan ichki po‘stloqli bodomlar uchun quyidagi miqdordan oshmaydigan	10	15	25
yo‘l qo‘yiladigan og‘ishlar:			
Saqich yoki jigarrang dog‘lardan ta’sirlangan bodom donalari	5	7	10
Achiganlik yoki zararkunandalar ta’sirida shikastlangan, chirigan yoki buzilgan	5	7	10
Mog‘or bosgan mahsulot	1	2	2
Tirik zararkunandalar	0	0	0
(b) O‘lcham chegaralari (agar o‘lchamlangan bo‘lsa)			
Ko‘rsatilgan o‘lchamga mos kelmaydigan mahsulotlar uchun, umumiy hisobda	10	10	15
(c) Boshqa nuqsonlar uchun ruxsatlar			
Organik kelib chiqishga ega bo‘lgan begona moddalar, masalan, bo‘sh chig‘anoqlar, chig‘anoq bo‘laklari, po‘stloq parchalari, chang (og‘irlik bo‘yicha), hamda noorganik	3	3	3

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP2851TQ - 25.09.2026 O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO‘JALIGI VAZIRLIGI

kelib chiqishga ega bo‘lgan yot moddalar, masalan, toshlar, metall va shisha (og‘irlik bo‘yicha)			
Ko‘rsatilgan navdan yoki tijorat turidan farqli bo‘lgan qobiqli bodomlar	5	5	5
Achchiq bodom	1	1	2

V. Taqdim etishga doir qoidalar

A. Bir xillik

Har bir o‘ramning[5] tarkibi bir xil bo‘lishi va faqat kelib chiqishi, hosil yili, sifati, po‘stloq turi (yumshoq/yarim yumshoq, qattiq), o‘lchami (agar o‘lcham belgilangan bo‘lsa) hamda navi yoki tijorat turi (agar ko‘rsatilgan bo‘lsa) bir xil bo‘lgan po‘stloqli bodomlardan iborat bo‘lishi kerak.

O‘ramning ko‘rinib turgan qismi uning butun tarkibini to‘liq aks ettirishi lozim.

B. Qadoqlash

Po‘stloqli bodomlar mahsulotni to‘g‘ri himoya qiladigan tarzda o‘ralishi kerak.

Qadoq ichida ishlatiladigan materiallar toza va mahsulotga tashqi yoki ichki zarar yetkazmaydigan sifatli bo‘lishi lozim. Savdo xususiyatlari ko‘rsatilgan qog‘oz yoki tamg‘alardan foydalanishga ruxsat beriladi, agar bosma yoki yorliqlar zaharli bo‘lmagan siyoh yoki yelim bilan tayyorlangan bo‘lsa.

Qadoq “IV. Ruxsat etilgan og‘ishlarga oid qoidalar” bo‘limidagi jadvalga muvofiq amalda barcha begona va tashqi moddalardan xoli bo‘lishi kerak.

C. Mahsulotni taqdim etish

Po‘stloqli bodomlar xaltalar yoki qattiq idishlarda taqdim etilishi shart. Har bir o‘ramning ichidagi barcha savdo qadoqlari bir xil vaznda bo‘lishi lozim.

Bodom po’stlog’ini, agar bu mag‘iz sifatiga salbiy ta’sir ko‘rsatmasa, ruxsat etilgan moddalar bilan tozalash yoki ishlov berish mumkin.

VI. Tamg‘alash bo‘yicha qoidalar

Har bir qadoq[6] quyidagi ma’lumotlarni o‘z ichiga olishi kerak, bular bir tomonida guruhlangan, aniq o‘qiladigan, o‘chmaydigan va tashqaridan ko‘rinadigan tarzda yozilgan bo‘lishi lozim:

A. Identifikatsiya

Qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi:

Nomi va jismoniy manzili (masalan, ko‘cha/shahar/viloyat/pochta indeksi va, agar kelib chiqish mamlakatidan farqli bo‘lsa, mamlakat nomi) yoki milliy hokimiyat organi tomonidan rasman tan olingan kod belgisi[7], agar bunday tizimni qo‘llayotgan mamlakat BMT YIK kod belgilari reyestrida ro‘yxatga olingan bo‘lsa.

---

5. “Paketlar” atamasi BMT YEIKning quruq va quritilgan mahsulotlarga oid standartlarining namunaviy sxemasi III ilovasida ta’riflangan.

6. Ushbu markirovkalash qoidalari paketlarda taqdim etilgan savdo paketlariga nisbatan qo‘llanilmaydi.

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

B. Mahsulotning turi

• “Po‘stloqli bodom” yoki “Po‘stloqdagi bodom” yoki shunga teng nom

• Po‘stloq turi (ixtiyoriy)

• Nav va/yoki tijorat turining nomi (ixtiyoriy).

C. Mahsulotning kelib chiqishi

• Kelib chiqish mamlakati[8] va, ixtiyoriy ravishda, yetishtirilgan hudud yoki milliy, mint-aqaviy yoki mahalliy joy nomi.

D. Tijorat xususiyatlari

• nav

• O‘lcham (agar o‘lchamlangan bo‘lsa); III bo‘limga muvofiq ifodalangan

• Hosil yili (ixtiyoriy)

• "Eng yaxshi muddati" va undan keyin sana (ixtiyoriy).

E. Rasmiy nazorat belgisi (ixtiyoriy)

1969-yilda qabul qilingan

So‘nggi marta 2024-yilda qayta ko‘rib chiqilgan

2022-yilgi standart tartibga muvofiqlashtiriIgan

---

7 Bir qator mamlakatlarning milliy qonunchiligi nom va manzilni aniq e’lon qilishni talab qiladi. Biroq, kod belgisidan foydalanilgan hollarda, "paker va/yoki dispetcher" ma’lumotnomasi (yoki unga tenglashtirilgan qis-qartmalar) kod belgisi bilan chambarchas bog‘liq holda ko‘rsatilishi kerak va kod belgisidan oldin kelib chiqish mamlakati bo‘lmasa ham, tan oluvchi mamlakatning ISO 3166 alfa kodi ko‘rsatilishi kerak.

8. To‘liq yoki ko‘p qo‘llaniladigan nom ko‘rsatilishi kerak.

STANDARTLAR INSTITUTI #DHHP28517Q - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI